

عنوان:

بررسی عوامل مؤثر بر گرایش دانشجویان دانشکده کشاورزی نسبت به کار در مناطق
روستایی (مطالعه موردی شهرستان ایلام)

مهندس شهناز شیری

کارشناس ارشد ترویج و آموزش کشاورزی ، مدرس دانشگاه پیام نور واحد ایلام

Email: sh.shiri@yahoo.com

Tel: 09183437406

Tel sabet: 08413344016

آدرس: ایلام خ. ربابه کمالی کد پستی: ۶۹۳۱۶۵۶۳۴۱

دکترمسعود بیژنی

دکتری ترویج و آموزش کشاورزی

Email: bijanimasoud@gmail.com

Tel: 09166624222

محل انجام پژوهش:

شهرستان ایلام

چکیده

هدف اصلی تحقیق حاضر بررسی رابطه بین عوامل فردی و محیطی با گرایش دانشجویان کشاورزی دانشکده کشاورزی دانشگاه ایلام به کار در مناطق روستائی است. تحقیق حاضر از نوع کاربردی، توصیفی-تحلیلی، و پس رویدادی است که به روش علی-ارتباطی انجام می‌گیرد. جامعه آماری این تحقیق شامل کلیه دانشجویان کشاورزی دانشگاه ایلام بودند ($N=317$). که برای انتخاب نمونه‌ای تصادفی به حجم ($n=175$) از جدول کرجسی و مورگان استفاده شد. ابزار گردآوری اطلاعات پرسشنامه بود که برای دستیابی به روایی، پرسشنامه در اختیار کارشناسان و متخصصین مربوطه قرار گرفت. همچنین، پایائی آن به کمک آزمون پایایی و محاسبه ضریب کرنباخ آلفا ($0/89$) بدست آمد. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از نرم افزار SPSS15/win استفاده شد. نتایج آزمون همبستگی بین متغیرها نشان داد که بین سن، علاقه به رشته کشاورزی، فواید کار در مناطق روستائی و ارتباط مستمر با روستاییان با گرایش دانشجویان به کار در مناطق روستائی رابطه مثبت و معنی داری وجود دارد. همچنین، مقایسه میانگین‌های رتبه‌ای از وجود اختلاف معنی دار در گرایش دانشجویان به کار در مناطق روستائی از جنبه‌های مختلف محل سکونت، جنسیت و رشته تحصیلی آنان حکایت داشت.

واژگان کلیدی: گرایش، اشتغال، مناطق روستایی، کشاورزی، دانشگاه ایلام

مقدمه

پذیرش دانشجو برای دانشکده‌های کشاورزی و اشتغال آنها بعد از فراغت از تحصیل همواره یکی از مسائل مهم آموزش عالی کشاورزی از جمله دغدغه‌های اصلی دولت بوده است. این در حالی است که هر ساله تعداد زیادی دانشجو از دانشکده‌های کشاورزی فارغ‌التحصیل می‌شوند و بسیاری از آنها در ابتدای ورود به این رشته شناخت لازم از بخش کشاورزی و روستایی نداشته و بدون آشنایی از جوانب کار، اقدام به انتخاب رشته می‌نمایند. این در حالی است که حضور و علاقه این افراد به کار در مناطق روستایی از جمله پارامترهای تأثیرگذار بر رشد و توسعه بخش کشاورزی است. با توجه به این مهم، ضرورت انتخاب و گزینش صحیح دانشجو برای این رشته‌ها بیش از پیش احساس می‌شود. از طرفی تمایل و گرایش که در شکل‌گیری تجارب و باورها نقش دارد و به عنوان یک نظام فکری در طول زمان حادث گردیده است و یا به تعبیری، ما حاصل تجارب است، در این بین نقش بسیار مهمی را ایفا می‌کند (محسنی، ۱۳۷۰).

گرایش و علاقه دانشجویان رشته‌های کشاورزی به کار در مناطق روستایی از جمله پارامترهای تأثیرگذار بر رشد و توسعه بخش کشاورزی است. در این راستا، با توجه به اینکه بر تعداد دانشجویان رشته‌های کشاورزی در دانشگاهها افزوده می‌شود؛ بررسی علاقه و گرایش دانشجویان به این رشته و به تبع آن کار در مناطق روستایی لازم به نظر می‌رسد. این موضوع نیاز به گذراندن برنامه‌هایی برای افزایش دانش کشاورزی دانشجویان را تقویت می‌کند. لذا افزایش دانش کشاورزی افراد اگر چه ممکن است نگرش آنها را تغییر ندهد، اما امکان قضاوت درست را برای آنها پیرامون موضوعات کشاورزی فراهم می‌آورد. از آنجایی که این موضوع یک مبحث جدید و نو می‌باشد، مجال برای تحقیق بیشتر در این زمینه وجود دارد. استان ایلام نیز یکی از استانهایی است که مستعد به کارهای کشاورزی است و بستر مناسبی برای فعالیت در این مناطق وجود دارد. از طرف دیگر دانشجویان دانشکده کشاورزی دانشگاه ایلام که اغلب بومی منطقه هستند زمینه بکری برای انجام این تحقیق فراهم آورد. بسیاری از دانشجویانی که وارد رشته‌های کشاورزی می‌شوند اغلب کسانی هستند که به صورت ناآگاهانه به این رشته قدم گذاشته‌اند. با این تفاسیر، لازم به نظر رسید تا گرایش این افراد نسبت به کار در مناطق روستایی بعد از فارغ‌التحصیلی آنها مورد بررسی قرار گیرد. در همین راستا با مشورت استادان و صاحب‌نظران رشته ترویج و آموزش کشاورزی در دانشگاه کشاورزی و منابع طبیعی رامین تصمیم بر آن شد تا تحقیقی تحت عنوان " بررسی گرایش دانشجویان رشته‌های کشاورزی دانشکده کشاورزی دانشگاه ایلام به کار در مناطق روستایی " انجام گیرد.

آلپورت و جونز^۱ (۱۳۷۱) گرایش را حالت ذهنی و روانی حاکی از تمایل می‌دانند که از طریق تجربه، سازمان می‌یابد و به پاسخهای فرد به تمامی موضوعات و واقعیهایی که با آن در ارتباط است، تأثیری جهت‌دار و پویا می‌گذارد. بنا به اعتقاد این افراد، گرایش دارای ویژگی و صفاتی است که آن را از سایر مفاهیم نه به صورت مطلق بلکه به صورت نسبی متمایز می‌کند.

¹. Alport and Jonse

در مورد گرایش و تبیین نحوه شکل‌گیری گرایش در رفتار افراد، نظریه‌های متعددی از جمله نظریه باین - آیزن^۲ ارائه شده است. این نظریه از مهمترین و مشهورترین نظریه‌ها در زمینه گرایش است که توسط فیش باین و آیزن ارائه شده است. آنها در پی یافتن نظریه‌ای برای تبیین رفتار، به نقش گرایش اشاره می‌کنند. طبق این نظریه، رفتار در پی زنجیره‌ای از عوامل ایجاد می‌شود. این عوامل در یک پیوستار از گرایش به رفتار و هنجارهای ذهنی شکل می‌گیرند، به دنبال آن قصد و نیت خواهد آمد و در نهایت رفتار شکل می‌گیرد (میردامادی و چهارسوقی، بی تاریخ).

در زمینه گرایش تحقیقات زیادی صورت گرفته است که به چند مورد از آنها اشاره می‌شود.

- **حجازی و سعدی (۱۳۷۲)** در تحقیقی پیرامون گرایش دانشجویان دانشکده کشاورزی دانشگاه تهران به کار در مناطق روستایی، نشان داد که در بین ویژگیهای فردی، اولویت انتخاب رشته تحصیلی بالاترین تأثیر را در گرایش افراد داشته است و از بین متغیرهای محیطی، ارائه خدمات از طریق دولت به فارغ‌التحصیلان، بیشترین تأثیر را در گرایش دانشجویان به کار در مناطق روستایی داشته است.

- **رفیع‌پور (۱۳۷۲)** در تحقیقی با عنوان سنجش گرایش روستاییان نسبت به جهاد سازندگی به این نتیجه دست یافت که عوامل محیطی، فردی و همچنین کارهایی که جهاد در زمینه روستاییان انجام داده‌اند در گرایش آنان نسبت به جهاد سازندگی مؤثر هستند.

- **آقاسی‌زاده (۱۳۷۵)** در مطالعه‌ای با عنوان نگرش جوانان روستایی نسب به کشاورزی و سنجش گرایشهای شغلی آنها در منطقه "بالا تجن قائم شهر" و تعیین رسالت آموزش ترویج در این خصوص به این نتیجه رسید که متغیرهای: سن، و تشویق والدین در نگرش جوانان نسبت به کشاورزی تأثیر مهمی دارد. همچنین تحقیق نشان داد که ۷۰٪ از جوانان نگرش مثبتی نسبت به کار در مناطق روستایی دارند.

- **Dyer & et. Al (۱۹۹۹)** در تحقیقی پیرامون گرایش دانشجویان آمریکایی به کار در مناطق روستایی به این نتیجه رسیدند که اکثر آنان قبل از ورود به دانشکده‌های کشاورزی عضو باشگاههای $H - 4^1$ و یا FFA^2 بوده‌اند و غالب دانشجویان قبلاً در دبیرستانهای کشاورزی تحصیل کرده‌اند.

- در مطالعه‌ای که توسط آبرن^۳ و دیر^۴ (۲۰۰۰) پیرامون نگرش دانشجویان ایالت ایلونویز و والدین آنها در مورد صنعت کشاورزی و برنامه آموزشی کشاورزی انجام دادند به این نتیجه رسیدند که تقریباً ۹۰٪ دانشجویان و والدین آنها نسبت به کاربردهای علم در رشته‌های کشاورزی، دیدگاه عالی یا خوبی داشتند. همچنین دانشجویان نسبت به کشاورزی به عنوان یک زمینه شغلی و فناوری‌های کشاورزی دیدگاه مثبتی داشتند. اما نسبت به برنامه‌های آموزشی کشاورزی دیدگاه مشخصی را ارائه ندادند.

² . **Bain and Aizen**

1. Osborn

2. Dyer

Harris & Birkenhlz (۱۹۹۶) مطالعه‌ای را با هدف ارزیابی دانش آموزشگران مدارس متوسطه و نگرش آنها نسبت به کشاورزی در ایالت میسوری^۳ آمریکا انجام دادند. نتایج حاصل از این تحقیق نشان داد که آموزشگران کشاورزی نسبت به آموزشگران سایر رشته‌ها (هنرهای کلامی، ریاضیات و علوم اجتماعی) علاوه بر اینکه دانش بیشتری در مورد کشاورزی داشتند، بکه نگرش آنها نیز از کشاورزی مثبت‌تر بود.

و نیز مدت زمان آموزشهای دریافتی تأثیری در تغییر نمره و نگرش آنها در مورد کشاورزی ندارد. استدلالات این تحقیق بر این حقایق مبتنی است که دانش‌آموزان ممکن است دانش خوبی در مورد کشاورزی داشته باشند، اما این امر الزاماً به این مفهوم نیست که آنها نگرش مساعدتری نیز نسبت به کشاورزی دارند.

اهداف تحقیق

هدف کلی: "هدف کلی" در این تحقیق "بررسی گرایش دانشجویان رشته‌های کشاورزی دانشکده کشاورزی دانشگاه ایلام نسبت به کار در مناطق روستایی" می‌باشد. که در این راستا اهداف اختصاصی بررسی رابطه بین عوامل فردی (سن، جنس، رشته تحصیلی، وضعیت تأهل و....) با گرایش دانشجویان به کار در مناطق روستایی، تحلیل جنسیتی دانشجویان در گرایش به کار در مناطق روستایی، شناخت عوامل مؤثر بر گرایش دانشجویان به کار در مناطق روستایی و شناسایی موانع و مشکلات کار در مناطق روستایی را می‌توان برای آنها ترسیم کرد.

مواد و روشها

تحقیق حاضر از نوع کاربردی، توصیفی-تحلیلی و پس‌رویدادی است که به روش علی-ارتباطی انجام گرفت. جامعه آماری این تحقیق شامل کلیه دانشجویان کشاورزی دانشگاه ایلام بودند ($N=317$) که برای انتخاب نمونه‌ای تصادفی به حجم ($n=175$) از روش نمونه‌گیری طبقه‌ای تصادفی استفاده شد. متغیر وابسته در این تحقیق گرایش به کار در مناطق روستایی بود که تحت تأثیر متغیرهای مستقلی همچون ویژگیهای فردی، علاقه به کار در مناطق روستایی، فواید کار در مناطق روستایی، مسایل و مشکلات کار در مناطق روستایی، میزان علاقه به کار در مناطق روستایی و موارد ایجاد انگیزه قرار گرفت.

اطلاعات مورد نیاز برای پژوهش از طریق پرسشنامه گردآوری شد. روایی محتوایی و ظاهری پرسشنامه با استفاده از نظرات اساتید و متخصصان مربوطه مورد تأیید قرار گرفت. پایایی پرسشنامه نیز با انجام یک پیش‌آزمون با ۳۰ نفر از دانشجویان که خارج از جمعیت نمونه بودند، با آزمون پایایی محاسبه ضریب کرونباخ آلفا ($\alpha=0.89$)، مورد تأیید قرار گرفت. این درصد نشان از اعتبار بالای سوالات پرسشنامه داشت. پس از تکمیل تمامی آنها توسط پاسخگویان، داده‌های تحقیق با استفاده از نرم افزار SPSS15/win مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. روش‌ها و تکنیک‌های آماری مورد استفاده در این پژوهش عبارت بودند از: درصد، فراوانی، میانگین، انحراف معیار، آزمون ضریب همبستگی، آزمون کروسکال والیس، آزمون من-ویتنی.

نتایج و بحث

نتایج حاصل از این تحقیق در دو بخش توصیفی و تحلیلی ارائه می‌شود.

الف - نتایج توصیفی

۱- ویژگی‌های فردی و تحصیلی: جدول شماره ۲ میانگین سنی پاسخگویان را در حدود ۲۳ سال نشان می‌دهد. همچنین نشان می‌دهد که ۱۸۵ نفر (۹۰/۳٪) از افراد مورد مطالعه مجرد و مابقی (۹/۷٪) متأهل هستند. همچنین ۱۶۹ نفر (۹۶/۶٪) از افراد مورد مطالعه در شهر و ۶ نفر (۳/۴٪) در روستاها زندگی می‌کنند. بر اساس اطلاعات بدست آمده درباره رشته تحصیل افراد، ۶۰ نفر (۳۶/۶٪) رشته منابع طبیعی، ۴۵ نفر (۲۷/۶٪) رشته زراعت، ۵۰ نفر (۲۸/۷٪) ماشین آلات و ۲۰ نفر (۷/۱٪) باغبانی بودند. آمار بدست آمده در مورد ترم تحصیلی افراد نیز حکایت از آن دارد که بیشتر پاسخگویان ترم ششم (۵۸/۳٪) هستند، ۲۲ نفر (۱۲/۶٪) در ترم چهارم و ۱۸ نفر (۱۰/۳٪) در ترم دوم، ۲۰ نفر (۱۱/۴٪) در ترم هشتم مشغول تحصیل هستند. علاوه بر این ۷۵ نفر از افراد (۴۲/۹٪) مرد و ۱۰۰ نفر (۵۷/۱٪) زن هستند.

جدول ۱: توزیع فراوانی دانشجویان بر حسب ویژگیهای فردی و تحصیلی

متغیر	سطوح تغییر	فراوانی	درصد	درصد معتبر	درصد تجمعی
سن	۱۸-۲۰	۱۸	۱۰/۳	۱۰/۳	۱۴/۳
	۲۱-۲۵	۱۲۳	۷۰/۳	۷۰/۳	۸۰/۶
	۲۶-۳۰	۳۳	۱۸/۹	۱۸/۹	۹۹/۴
	۳۱-۳۲	۱	۰/۶	۰/۶	۱۰۰
	جمع	۱۷۵	۱۰۰	۱۰۰	-
جنسیت	زن	۱۰۰	۴۲/۹	۴۲/۹	-
	مرد	۷۵	۵۷/۱	۵۷/۱	-
	جمع	۱۷۵	۱۰۰	۱۰۰	-
وضعیت تأهل	مجرد	۱۵۸	۹۰/۳	۹۰/۳	-
	متأهل	۱۷	۹/۷	۹/۷	-
	جمع	۱۷۵	۱۰۰	۱۰۰	-
محل سکونت	شهر	۱۶۹	۹۶/۶	۹۶/۶	-
	روستا	۶	۳/۴	۳/۴	-
	جمع	۱۷۵	۱۰۰	۱۰۰	-
رشته تحصیلی	زراعت	۴۵	۲۷/۶	۲۷/۶	-
	ماشین آلات	۵۰	۲۸/۷	۲۸/۷	-
	منابع طبیعی	۶۰	۳۶/۶	۳۶/۶	-
	باغبانی	۲۰	۷/۱	۷/۱	-
	جمع	۱۷۵	۱۰۰	۱۰۰	-
ترم تحصیلی	ترم دوم	۱۸	۱۰/۳	۱۰/۳	-
	ترم سوم	۱	۰/۶	۰/۶	-
	ترم چهارم	۲۲	۱۲/۶	۱۲/۶	-
	ترم پنجم	۱	۰/۶	۰/۶	-
	ترم ششم	۱۰۲	۵۸/۳	۵۸/۳	-
	ترم هفتم	۱۱	۶/۳	۶/۳	-
	ترم هشتم	۲۰	۱۱/۴	۱۱/۴	-
		جمع	۱۷۵	۱۰۰	۱۰۰

جمع

۱۷۵

۱۰۰

۱۰۰

-

اولویت بندی دیدگاه دانشجویان پیرامون گرایش به کار در مناطق روستائی

بر اساس جدول ۲، وجود استعداد های بالقوه در روستاها به عنوان موثرترین عامل در اولویت نخست و توجه دولت به مناطق روستائی در اولویت آخر قرار گرفت.

جدول ۲: اولویت بندی گویه های مربوط به گرایش به کار در مناطق روستای

اولویت	CV	انحراف معیار	میانگین رتبه ای	n	گرایش
۱	۰/۱۶	۰/۸۰۷	۴/۸۴	۱۷۵	وجود استعداد های بالقوه در روستاها
۲	۰/۱۷	۰/۸۲۴	۴/۹۲	۱۷۵	جالب بودن و جذابیت کار در روستاها
۳	۰/۱۸	۰/۷۹۴	۴/۲۴	۱۷۵	احترام و ارزش گذاری به قشر کشاورز
۴	۰/۲۳	۰/۸۸۶	۳/۸۴	۱۷۵	تناسب رشته تحصیلی با کار در مناطق روستایی
۵	۰/۲۴	۰/۹۰۸	۳/۷۸	۱۷۵	امکان خدمات رسانی سریع تر و آسان تر به روستاها
۵	۰/۲۴	۰/۹۱۲	۳/۷۷	۱۷۵	ارتباط مستمر و مستقیم با روستائیان
۶	۰/۲۵	۰/۹۱۶	۳/۸۵	۱۷۵	کسب تجارب عملی از کار در محیط روستایی
۷	۰/۲۶	۰/۹۳۴	۳/۷۶	۱۷۵	علاقه مندی به فعالیت های کشاورزی
۷	۰/۲۶	۰/۹۶۰	۳/۷۵	۱۷۵	علاقه مندی به کار ترویجی - آموزشی
۸	۰/۲۹	۱/۱۰۵	۳/۷۰	۱۷۵	علاقه مندی به زندگی روستایی در مقابل زندگی شهری
۹	۰/۶۲	۲/۴۲	۳/۸۶	۱۷۵	علاقه شخصی
۱۰	۰/۷۷	۳/۱۳	۴/۰۴	۱۷۵	توجه دولت به مناطق روستاها

۵: خیلی زیاد

۴: زیاد

۳: متوسط

۲: کم

۱: خیلی کم

مقیاس:

اولویت بندی دیدگاه دانشجویان پیرامون میزان علاقه به رشته تحصیلی

بر اساس جدول ۳، "نظرات و تشویق خانواده" در اولویت نخست و "تبلیغات و اطلاعات منتشره از رسانه‌های گروهی" در اولویت آخر از جهت میزان اهمیت به رشته تحصیلی از دیدگاه دانشجویان قرار گرفت.

جدول ۳: اولویت‌بندی گویه‌های مربوط به میزان علاقه به رشته تحصیلی دانشجویان

اولویت	CV	انحراف معیار	میانگین رتبه ای	n	میزان علاقه
۱	۰/۳۶	۱/۰۹۰	۳/۰۳	۱۷۵	نظرات و تشویق خانواده
۲	۰/۳۷	۱/۰۳۹	۲/۷۷	۱۷۵	نظرات و تشویق استادان دانشگاه
۳	۰/۳۹	۱/۱۴۸	۲/۹۴	۱۷۵	ارزش کار و دغدغه جهت توسعه یافتگی روستاها
۴	۰/۴۰	۱/۰۴۳	۲/۶۱	۱۷۵	علاقه به کسب اطلاعات در خصوص روستا
۵	۰/۴۱	۱/۲۱۵	۲/۹۸	۱۷۵	امید به استخدام بعد از فارغ التحصیلی
۶	۰/۴۲	۱/۱۵۱	۲/۷۲	۱۷۵	نظرات و تشویق دوستان و آشنایان
۷	۰/۴۳	۱/۰۹۵	۲/۵۳	۱۷۵	مطالب نظری کسب شده در دبیرستان
۸	۰/۴۴	۱/۱۰۲	۲/۴۷	۱۷۵	معدل دیپلم
۹	۰/۶۲	۱/۷۶۷	۲/۸۲	۱۷۵	تجربه آرایه شده کاری در محیط روستایی
۱۰	۰/۷۷	۱/۸۶۷	۲/۴۲	۱۷۵	تبلیغات و اطلاعات منتشره از رسانه‌های گروهی

مقیاس: ۱: خیلی کم ۲: کم ۳: متوسط ۴: زیاد ۵: خیلی زیاد

اولویت بندی دیدگاه دانشجویان پیرامون مسایل و مشکلات کار در مناطق روستائی

بر اساس جدول ۴، "نبود امکانات اقامتی مناسب در روستاها" در اولویت نخست و "نداشتن زمین زراعی در روستاها" در اولویت آخر از جهت اهمیت مشکلات و موانع کار در مناطق روستایی از دیدگاه دانشجویان قرار گرفت.

جدول ۴: اولویت‌بندی گویه‌های مربوط به مسایل و مشکلات

اولویت	CV	انحراف معیار	میانگین رتبه ای	n	مسایل و مشکلات
۱	۰/۱۵	۰/۷۷۲	۴/۹۲	۱۷۵	نبود امکانات اقامتی مناسب در روستاها
۲	۰/۱۷	۰/۸۶۲	۴/۸۴	۱۷۵	نبود امکانات تحقیقاتی مناسب در روستاها
۳	۰/۱۹	۰/۸۱۱	۴/۲۴	۱۷۵	دشواری بودن راه‌های عبور و مرور روستاها
۴	۰/۲۰	۰/۸۷۲	۴/۲۰	۱۷۵	نداشتن سرمایه کافی
۵	۰/۲۱	۰/۸۶۲	۴/۱۴	۱۷۵	نبود امکانات رفاهی مناسب در روستاها
۶	۰/۲۲	۰/۸۸۳	۳/۹۷	۱۷۵	نبود وسایل نقلیه مناسب
۷	۰/۲۳	۰/۸۹۹	۳/۹۸	۱۷۵	نبود وسایل نقلیه مناسب
۸	۰/۲۴	۰/۹۴۶	۳/۹۹	۱۷۵	نداشتن اطلاعات کشاورزی کافی
۹	۰/۲۵	۰/۹۱۷	۳/۸۸	۱۷۵	دوری از خانواده و دوستان
۱۰	۰/۳۰	۱/۱۳۳	۳/۷۴	۱۷۵	سختی کار در مناطق روستایی
۱۱	۰/۳۱	۱/۱۶۳	۳/۷۱	۱۷۵	پایین بودن موقعیت اجتماعی به واسطه کار در روستاها
۱۲	۰/۳۲	۱/۲۰۹	۳/۷۳	۱۷۵	نبود امنیت لازم برای کار در روستاها

۱۳	۰/۷۶	۲/۰۶۳	۳/۹۹	۱۷۵	هراس و واهمه از رویارویی مستقیم با کشاورزان
۱۴	۰/۹۲	۴/۲۷۴	۴/۶۱	۱۷۵	نداشتن زمین زراعی در روستاها
۱۵	۰/۹۴	۰/۸۷۵	۴/۲۰	۱۷۵	عدم ارزش گذاری از سوی دولت به واسطه کار در روستاها

مقیاس: ۱: خیلی کم ۲: کم ۳: متوسط ۴: زیاد ۵: خیلی زیاد

اولویت بندی دیدگاه دانشجویان پیرامون فواید کار در مناطق روستائی

بر اساس جدول ۵، "آشنایی دانشجویان با محیط روستایی" در اولویت نخست و "سرازیر شدن تسهیلات به محیط های روستایی" در اولویت آخر از جهت فواید کار در مناطق روستایی از دیدگاه دانشجویان قرار گرفت.

جدول ۵: اولویت بندی گویه های مربوط به فواید کار در مناطق روستایی

اولویت	CV	انحراف معیار	میانگین رتبه ای	n	فواید
۱	۰/۱۶	۰/۶۷۲	۴/۰۴	۱۷۵	آشنایی دانشجویان با محیط روستایی
۲	۰/۱۷	۰/۸۱۸	۴/۰۵	۱۷۵	سلامتی روحی
۳	۰/۱۸	۰/۸۲۵	۴/۰۵	۱۷۵	نشاط فردی
۴	۰/۲۰	۰/۸۲۶	۳/۹۹	۱۷۵	استفاده از محیط آرام و ساکت
۵	۰/۲۱	۰/۸۵۰	۳/۸۸	۱۷۵	جذب انگیزه های معنوی
۶	۰/۲۲	۰/۸۶۴	۳/۸۹	۱۷۵	توسعه روستایی
۷	۰/۲۳	۰/۹۱۸	۳/۹۷	۱۷۵	سلامتی جسمی
۸	۰/۲۴	۰/۹۳۶	۳/۹۶	۱۷۵	توسعه کشاورزی
۹	۰/۲۵	۰/۹۷۵	۳/۹۴	۱۷۵	جلوگیری از مهاجرت جوانان روستایی به شهرها
۱۰	۰/۲۶	۱/۰۱۵	۳/۸۲	۱۷۵	خودیابی
۱۱	۰/۲۸	۰/۸۳۷	۲/۹۷	۱۷۵	سرازیر شدن تسهیلات به محیط های روستایی

مقیاس: ۱: خیلی کم ۲: کم ۳: متوسط ۴: زیاد ۵: خیلی زیاد

اولویت بندی دیدگاه دانشجویان پیرامون ایجاد انگیزه به کار در مناطق روستائی

بر اساس جدول ۶، "نزدیکی به طبیعت" در اولویت نخست و "آسانی و سهولت" در اولویت آخر از جهت موارد ایجاد انگیزه از دیدگاه دانشجویان قرار گرفت.

جدول ۶: اولویت بندی گویه های مربوط به ایجاد انگیزه در دانشجویان

اولویت	CV	انحراف معیار	میانگین رتبه ای	n	ایجاد انگیزه
۱	۰/۱۸	۰/۷۷۵	۴/۰۹	۱۷۵	نزدیکی به طبیعت

۲	۰/۲۴	۰/۹۳۲	۳/۷۴	۱۷۵	خدمت به جامعه کشاورزی و روستایی
۳	۰/۳۰	۱/۰۲۵	۳/۳۷	۱۷۵	علاقه مندی به روستاییان و جامعه روستایی
۴	۰/۳۳	۱/۰۲۸	۳/۰۷	۱۷۵	علاقه مندی به حرفه کشاورزی
۵	۰/۳۹	۱/۱۱۴	۳/۰۶	۱۷۵	استعداد و توانایی شخصی
۶	۰/۴۰	۱/۱۴۳	۲/۸۰	۱۷۵	تشویق والدین و اطرافیان
۷	۰/۴۳	۱/۰۱۶	۳/۳۶	۱۷۵	درآمد و منافع
۸	۰/۴۶	۱/۲۳۹	۲/۶۵	۱۷۵	فراوانی کارهای عملی و آزمایشگاهی
۹	۰/۴۸	۱/۳۲۶	۲/۴۷	۱۷۵	محدودیت در انتخاب رشته تحصیلی در دانشگاه
۱۰	۰/۴۹	۱/۰۸۱	۲/۱۷	۱۷۵	آینده شغلی مطمئن
۱۱	۰/۵۰	۱/۳۰۴	۲/۶۰	۱۷۵	پرستیژ و موقعیت اجتماعی بواسطه عنوان مهندسی
۱۲	۰/۵۱	۰/۹۴۹	۱/۸۶	۱۷۵	آسانی و سهولت

مقیاس: ۱: خیلی کم ۲: کم ۳: متوسط ۴: زیاد ۵: خیلی زیاد

ب - یافته‌های تحلیلی

الف - نتایج حاصل از ضرائب همبستگی

۱- ضرایب همبستگی بین سن دانشجوی و گرایش به کار در مناطق روستایی نشان داد که بین این دو متغیر در سطح ۵٪ رابطه مثبت و معنی‌داری وجود دارد. لذا فرضیه تحقیق مبنی بر وجود رابطه با ۹۵٪ اطمینان تایید و فرضیه صفر رد می‌شود.

۲- ضرایب همبستگی بین ترم تحصیلی دانشجویان و گرایش به کار در مناطق روستایی نشان داد که بین این دو متغیر در سطح ۵٪ رابطه مثبت و معنی‌داری وجود دارد. لذا فرضیه تحقیق مبنی بر وجود رابطه با ۹۵٪ اطمینان تایید و فرضیه صفر رد می‌شود.

۳- ضرایب همبستگی بین میزان علاقه و گرایش به کار در مناطق روستایی نشان داد که بین این دو متغیر در سطح ۱٪ رابطه مثبت و معنی‌داری وجود دارد. لذا فرضیه تحقیق مبنی بر وجود رابطه با ۹۹٪ اطمینان تایید و فرضیه صفر رد می‌گردد.

۴- ضرایب همبستگی بین امکان خدمات‌رسانی سریع‌تر و آسان‌تر به روستاها و کار در مناطق روستایی نشان داد که بین این دو متغیر در سطح ۱٪ رابطه مثبت و معنی‌داری وجود دارد. لذا فرضیه تحقیق مبنی بر وجود رابطه با ۹۹٪ اطمینان تایید و فرضیه صفر رد می‌گردد.

۵- ضرایب همبستگی بین ارتباط مستمر و مستقیم با روستاییان و کار در مناطق روستایی نشان داد که بین این دو متغیر در سطح ۱٪ رابطه مثبت و معنی‌داری وجود دارد. لذا فرضیه تحقیق مبنی بر وجود رابطه با ۹۹٪ اطمینان تایید و فرضیه صفر رد می‌گردد.

ع- ضرایب همبستگی بین فواید کار در مناطق روستایی و گرایش به کار در مناطق روستایی نشان داد که بین این دو متغیر در سطح ۵٪ رابطه مثبت و معنی داری وجود دارد. لذا فرضیه تحقیق مبنی بر وجود رابطه با ۹۵٪ اطمینان تایید و فرضیه صفر رد می شود.

جدول ۷- ضرایب همبستگی میان متغیرها

متغیر مستقل	متغیر وابسته	r (مقدار ضریب همبستگی)	P (سطح معنی داری)
سن	گرایش به کار در مناطق روستایی	۰/۱۶۷	۰/۰۹۴*
ترم تحصیلی	//	۰/۰۸۹۷	۰/۰۱۰*
میزان علاقه	//	۰/۶۱۷	۰/۰۰۰**
خدمات رسانی	//	۰/۳۲۶	۰/۰۰۰**
ارتباط مستمر	//	۰/۴۶۸	۰/۰۰۰**
فواید کار در مناطق روستایی	//	۰/۳۷۳	۰/۰۲۴*

نتایج حاصل از مقایسه میانگین برخی متغیرها

بر اساس جدول ۸، تفاوت معنی داری بین جنسیت، تأهل و محل سکونت افراد مورد مطالعه با گرایش آنها به کار در مناطق روستایی وجود ندارد. همچنین بر اساس جدول ۹، بین رشته تحصیلی و گرایش به کار در مناطق روستایی تفاوت معنی داری در سطح ۵٪ وجود دارد.

جدول ۸- مقایسه میانگین برخی متغیرها

متغیر	سطح	فراوانی	میانگین	انحراف معیار	U	P
جنسیت	۱ مرد	۷۵	۵۲/۵۷	۴/۸۴	-۰/۶۶۸	۰/۳۸۷
	۲ زن	۱۰۰	۵۳/۵۴	۷/۰۳		
تأهل	۱ متأهل	۱۶۵	۵۳/۴۷	۵/۱۴	-۰/۳۲۱	۰/۷۴۹
	۲ مجرد	۱۰	۵۳/۰۶	۶/۶۳		
محل سکونت	۱ شهر	۱۵۸	۵۱/۳۶	۴/۱۸	-۰/۷۲۶	۰/۴۶۸
	۲ روستا	۱۷	۵۰/۱۲	۵/۱۸		

جدول ۹: نتایج مقایسات بین برخی متغیرها

متغیر گروه بندی	گروه	فراوانی	میانگین	انحراف معیار	X ²	Sig
-----------------	------	---------	---------	--------------	----------------	-----

				زراعت	۷۷	۵۳/۸۵	۰/۷۹۹
				تولیدات گیاهی	۳۸	۵۳/۳۵	۰/۶۴۰
رشته تحصیلی	۳/۶۳	۰/۰۲۹*		ماشین‌های کشاورزی	۳۷	۳۸/۴۲	۰/۶۲۱
				چنگلداری	۲۳	۳۷/۳۶	۰/۶۱۸

* معنی‌داری در سطح ۵ درصد

نتیجه گیری و پیشنهادها

در این قسمت، نتایج و پیشنهادهای برگرفته از تحقیق آورده می‌شود:

۱- از آنجا که در حال حاضر اکثر دانشجویان ورودی به رشته کشاورزی از دختران هستند و به دلیل موانع فرهنگی موجود در جامعه ما امکان فعالیت آزادانه دختران در فعالیتهای کشاورزی و روستایی فراهم نمی‌باشد، لذا باید سازوکاری در جهت محدود ساختن حضور آنان در این گونه رشته‌ها فراهم گردد و لاقلاً تعادل در پذیرش مهیا شود. گرایش درون فردی، تمایل به کار در مناطق روستایی را دارند. همچنین فواید کار در مناطق روستایی و ارتباط مستمر با روستاییان از اهمیت زیادی برخوردار است. با توجه به این عوامل و زمینه‌ها و بسترهای گوناگون موجود و مطرح در آینده (اجتماعی، اقتصادی، سیاسی، سازمانی و فرهنگی) به نظر می‌رسد، روز به روز گرایش به کار در محیط‌های روستایی در دانشجویان کمتر شود.

۲- حدود ۹۵٪ از دانشجویان این تحقیق، ساکن شهرها و فقط ۰۵٪ ساکن روستاها بودند که این موضوع به نوبه خود جای تامل بسیار دارد، زیرا که به نظر می‌رسد که دانشجویان رشته کشاورزی باید ساکن روستاها باشند و پذیرش دانشجوی رشته کشاورزی باید قاعدتاً از بین ساکنین روستاها صورت پذیرد، ولی عملاً چنین چیزی اتفاق نمی‌افتد. لذا باید سازمانهای متولی گزینش و جذب دانشجوی کشاورزی، سازوکاری اتخاذ نمایند تا اکثریت پذیرفته شدگان این رشته از میان روستاییان باشند. مقایسه میانگین‌ها نیز نشان داد که گرایش دانشجویانی که خاستگاه روستایی دارند به کار در مناطق روستایی از آنانی که خاستگاه شهری دارند، بیشتر است.

۳- در رابطه با اولویت بندی نظرات دانشجویان در خصوص اهمیت مشکلات و موانع کار در مناطق روستایی، نبود امکانات تحقیقاتی، رفاهی و اقامتی مناسب در روستاها، در اولویت‌های نخست قرار گرفت. لذا، از نظر پاسخگویان نبود امکانات مذکور از جمله مشکلات و موانع جدی کار در روستاها است. لذا پیشنهاد می‌شود که مسولین بخش کشاورزی برای بالابردن گرایش دانشجویان به کار در مناطق روستایی امکانات مناسب را در روستاها فراهم آورده و در این رابطه اطلاع‌رسانی مناسبی صورت پذیرد.

۴- بر اساس این تحقیق هر قدر دانشجویان انگیزه بالاتری در انتخاب رشته کشاورزی داشته باشند، به همان نسبت گرایش بیشتری نیز به کار در مناطق روستایی خواهند داشت. لذا پیشنهاد می‌شود که دولت از طریق سازوکارهای لازم (مادی و معنوی) انگیزه لازم را در داوطلبان ورود به دانشگاه‌ها و موسسات آموزش عالی برای

انتخاب رشته کشاورزی ایجاد نماید. با افزایش لایه تسهیلات مختلف به دانشجویان کشاورزی (خصوصاً ترویج و آموزش کشاورزی) آنان را ترغیب به کار در محیط‌های کشاورزی و روستایی نمایند.

منابع

- ۱- آقاسی‌زاده، فتح‌ا... ۱۳۷۵. نگرش جوانان روستایی نسبت به کشاورزی و گرایش‌های شغلی آنان در منطقه بالا تجن قائم شهر و تبیین رسالت آموزش ترویج. پایان نامه کارشناسی ارشد چاپ نشده. تهران: دانشگاه تربیت مدرس.
- ۲- آلپورت، گ. و. ا. جونز ۱۳۷۱. روان‌شناسی اجتماعی از آغاز تا کنون. ترجمه: محمد تقی منشی طوسی. مشهد: آستان قدس رضوی
- ۴- حجازی، یوسف. ۱۳۶۸. علل گرایش دانشجویان به رشته کشاورزی. مجله علوم کشاورزی، جلد ۲۰. صص ۳۰-۲۵.
- ۵- حجازی، یوسف و سعدی، حشمت‌ا... ۱۳۷۷. سنجش گرایش دانشجویان دانشکده کشاورزی دانشگاه تهران به کار در مناطق روستایی. مجله علوم ترویج و آموزش کشاورزی ایران. صص ۴۶-۴۱.
- ۶- رفیع پور، فرامرز. ۱۳۷۲. سنجش گرایش روستاییان نسبت به جهاد سازندگی. تهران: نشر ارغنون.
- ۷- میردامادی، سید مهدی و حامد چهارسوقی. بی تاریخ. دانشگاه آزاد ورامین. در دست چاپ
- ۸- قلی‌نیا سر پلی، جواد. ۱۳۷۶. بررسی انگیزه‌های انتخاب رشته کشاورزی توسط دانشجویان دختر دانشکده کشاورزی تهران در سال تحصیلی ۷۷-۷۶. تهران: دانشگاه تهران.
- ۹- محسنی، م. ۱۳۷۰. مقدمات جامعه‌شناسی. چاپ هفتم. انتشارات دانشگاه تهران.

10. Dyer, J. E. & Edward W. Osborne. 1999. The influence of science applications in agriculture courses of attitudes of Illinois guidance counselors at model student – teaching center. Journal of Agricultural Education. Vol. 40, No.4.

11- Harris. C. R. & Robert J. Birkenhlz. 1996. Agricultural literacy of Missouri secondary school education. Journal of Agricultural Education. Vol. 34, No.

12- Osborne, E. W. & James E. Dyer. 2000. Attitudes of Illinois agriscience students and their parents toward agriculture and agricultural education programs. Journal of Agricultural Education. Vol. 41 Issue 3.

**Investigating factors affecting agricultural students' tendency
to working in rural areas
(Case of Ilam University Students)**

Shahnaz Shiri, Masoude bizhani

Abstract

The purpose of this study is to identify relationship between personal and environmental factors and agricultural students' tendencies to working in rural areas. The study employed a descriptive-correlation research methodology and its target population consisted of agricultural students of Ilam University (n= 317). The stratified random sampling was carried out with Kerejcie and Morgan table (n= 175). Face validity of the questionnaire was established using a panel of experts. Reliability analysis using Cronbach's alpha coefficient was reported to be 0.89. Data was analyzed using SPSS15/win. The result of correlation analysis showed that there was a positive and significant relationship between age, interest in agricultural career, benefits of working in rural areas, and continuous communication with rural individuals and students' tendencies to working in rural areas. Also, there were significant differences between/among categories of variables of residence, gender and educational career on tendency to working in rural areas.

Key words: Tendency, Employment, Rural area, Agricultural college, Ilam university